

Výročná správa
o činnosti neziskovej organizácie
AGROGENOFOND, n.o
(IČO 31872115)
v roku 2022

Spracoval a predkladá: doc. Ing. Ján Brindza, CSc. - štatutárny zástupca

Obsah výročnej správy:

1. Úvod
2. **Prehľad realizovaných aktivít pri realizácii verejno-prospešných služieb**
 - 2.1. Monitoring, sústreďovanie a uchovávanie ohrozeného originálneho genofondu rastlín
 - 2.2. Uchovávanie kolekcii z genofondu rastlín v repozitóriách formou *in situ a on*
 - 2.3. Revitalizácia a trvalo udržateľné využívanie tradičných poznatkov
 - 2.4. Revitalizácia a cieľavedomé využívanie tradičných agroekosystémov
 - 2.5. Revitalizácia tokajského vinohradníctva a vinárstva
 - 2.6. Záujmové vzdelávanie rôznych cieľových skupín z predmetnej oblasti
 - 2.7. Základný a aplikovaný výskum, vývoj, vedecko-technické a poradenské služby.
 - 2.8. Podpora tvorby a ochrany životného prostredia a ekologizácie poľnohospodárstva
 - 2.9. Podpora programov zvyšovania zdravia obyvateľstva vrátane problematiky GMO
 - 2.10. Služby na podporu programov rozvoja vidieka a obnovy obcí.
 - 2.11. Tvorba a vydávanie účelových publikácií a vzdelávacích produktov na rôznej úrovni.
 - 2.12. Vývoj a spracovávanie špecializovaných databáz..
 - 2.13. Reselekcia starých a krajových odrôd pre praktické využitie
 - 2.14. Aktívna spoluúčasť na príprave legislatívnych dokumentov z danej problematiky
 - 2.15. Organizovanie a zabezpečovanie študijných a zberových expedícií na Slovensku a v zahraničí.
 - 2.16. Organizovanie a zabezpečovanie vedeckých, kultúrnych a spoločenských podujatí.
 - 2.17. Medzinárodná spolupráca
3. **Personálne zabezpečenie**
4. **Finančné zabezpečenie**
5. **Ostatné zabezpečenie**
6. **Organizácia a riadenie**

Nitra, jún 2023

1. Úvod

Nezisková organizácia AGROGENOFOND (ďalej len AGROGENOFOND) vznikla transformáciou Nadácie GENOFOND na základe rozhodnutia Krajského úradu v Nitre a jej registrácie dňa 18.2.2003 AGROGENOFOND zabezpečuje činnosť zameranú na poskytovanie všeobecne prospešných služieb v zmysle Zákona č. 213 /1997 z 2.júla 1997 zmeneného NR SR č. 35/2002 Z.z a to predovšetkým v oblasti ochrany a trvalo udržateľného rozvoja prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva Slovenska.

2. Prehľad realizovaných aktivít pri realizácii verejno-prospešných služieb

V roku 2022 realizoval AGROGENOFOND verejno-prospešné služby v nasledovných oblastiach:

2.1 Monitoring, sústred'ovanie, množenie, uchovávanie, rozširovanie a využívanie ohrozeného originálneho genofondu rastlín, zvierat a mikroorganizmov.

Monitoring geneticou eróziou ohrozeného genofondu sa zabezpečuje na úrovni pôvodne rozšírených starých a krajových odrôd z úžitkových druhov rastlín.

Z dôvodu pandemickej situácie sme v roku 2022 nerealizoval monitoring ani iné aktivity.

2.2 Zriad'ovanie a uchovávanie kolekcí z genofondu rastlín v repozitóriách formou *in situ* a *on farm* v obciach v spolupráci so štátnymi organizáciami, samosprávami, výrobnými, neziskovými a inými organizáciami.

AGROGENOFOND sa v rámci finančných a materiálnych možností podieľa na podpore pri prevádzkovaní a postupné hodnotenie uchovaných genotypov v 5 zriadených repozitórií pre dlhodobé uchovávanie vegetatívne uchovávaných druhov:

- a) Sebechleby – Sad Stará hora - čerešne, hrušky, vinič – 4 ha
- b) Bacúch – Sad Horehronie – jablone – 2 ha
- c) Príbelce – Sad Príbelce – gaštan jedlý – 4 ha
- d) Revúca – Sad Kornus – drieň obyčajný, čerešne – 4 ha

2.3 Revitalizácia a trvalo udržateľné využívanie tradičných poznatkov

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa na podpore pre revitalizáciu a využívaní tradičných poznatkov a to formou

- a) Zabezpečovanie aktívnej spolupráce so slovenskou etnickou skupinou v Srbsku v obci Selenča – transfér poznatkov pre udržateľné využívanie tradičných agroekosystémov a tradičných agrosystémov.

2.4 Revitalizácia a cieľavedomé využívanie tradičných poľnohospodárskych systémov na úrovni pestovania, spracovania a využívania produktov tradičných ako aj netradičných rastlinných druhov.

AGROGENOFOND zabezpečili nasledovné aktivity:

- a) Zabezpečovanie poradenskej činnosti a pomoc pri príprave metodík pre realizáciu aktivít
 - i. Výber a rokovanie zo zástupcami zahraničných inštitúcií z krajín Karpatského regiónu v rámci zriadenej medzinárodnej siete AgroBioNet na úrovni expertov a pracovník
 - ii. Ukrajina – Užhorodský spolok Slovákov, Botanická záhrada v Kyjeve,
 - iii. Srbsko – Selenča , príprava aktivít s komunitou Slovákov,

2.5 Revitalizácia tokajského vinohradníctva a vinárstva

AGROGENOFOND pokračuje systematicky na podpore rozvoja tokajského vinohradníctva a vinárstva na Slovensku ako originálneho tradičného agroekosystému, ktorý sa už vyše 600 rokov ekonomicky využíva.

V roku 2022 začal kolektív spracovávať získané poznatky a výsledky do pripravovanej monografie o Tokajskom vinohradníctve a vinárstve

2.6 Záujmové vzdelávanie rôznych cieľových skupín z predmetnej oblasti

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa aj na príprave a realizácii vzdelávacích aktivít a to hlavne v programe celoživotného vzdelávania v spolupráci so SPU v Nitre.

Z dôvodu Pandémie, neboli v danej oblasti realizované aktivity.

2.7 Základný a aplikovaný výskum, vývoj, vedecko-technické a poradenské služby.

Spolupracujúci pracovníci AGROGENOFOND-u sa aktívne podieľajú na príprave výskumných projektov. V danom období sa kolektív podieľal na príprave projektu:

- a) Uchovanie a trvalo udržateľné využívanie genetickej základne úžitkových druhov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo
- b) Ukr/SR/SPU1/08 Netradičné druhy rastlín a ich produkty v kvalite života
- c) Ukr/SR/SPU3/08 Obnôžkový peľ pre agropotravinárstvo a fytoterapiu

2.8 Podpora tvorby a ochrany životného prostredia a ekologizácie poľnohospodárstva

AGROGENOFOND intenzívne pripravuje aktivity na ekologizáciu poľnohospodárstva a to hlavne pri realizácii DIREKTÍVY RADY (EC) č. 1257/1999 a č. 445/2002 z 26. februára 2002 stanovujúce podrobné pravidlá o podpore rozvoja vidieka. V rámci predmetnej problematiky zabezpečuje prípravu dvoch projektov:

- a) Postupné zabezpečovanie inventarizácia stavu genetickej eróziou ohrozených starých a krajových odrôd na Slovensku podľa finančných možností.
- b) Inventarizácia stavu jedincov genetickej eróziou ohrozených populácií so zabudnutých ovocných druhov podľa finančných možností.

2.9 Podpora programov zvyšovania zdravia obyvateľstva vrátane problematiky biologickej bezpečnosti súvisiacej s geneticky modifikovanými organizmami (GMO),

V danej problematike nezabezpečoval kolektív v roku 2022 žiadne aktivity pre nedostatok finančných prostriedkov.

2.10 Služby na podporu programov rozvoja vidieka a obnovy obcí.

AGROGENOFOND intenzívne pripravuje rôzne projekty na podporu rozvoja vidieka a to hlavne pri realizácii Nariadenie Rady (EHS) č. 2081/92 O ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín a v zmysle prijatého Zákona č. 469/2003. V danej oblasti pokračuje kolektív v realizácii v troch oblastiach:

- a) Revitalizácia tradičných výrobkov z medu s aplikáciou liečivých rastlín a plodov
- b) Revitalizácia tradičných výrobkov s použitím včelieho obnôžkového peľu a pergy
- c) Revitalizácia tradičných výrobkov z divo rastúcich druhov

2.11 Tvorba a vydávanie účelových publikácií a vzdelávacích produktov na rôznej úrovni.

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa na príprave rukopisov a vydávaní vedeckej, odbornej a inej účelovej literatúry v rámci medzinárodného programu „Agrobiodiverzita pre zlepšenie výživy, zdravia a kvality života“, ktorý inicioval kolektív Inštitútu ochrany biodiverzity a biologickej bezpečnosti v spolupráci s Národnou Botanickou záhradou M. M. Griška pri Národnej akadémii vied Ukrajiny sa úspešne realizuje už viac ako 10 rokov aj v rámci zriadenej medzinárodnej siete AgroBioNet zoskupujúcej viac ako 200 expertov a 30 inštitúcií z 15 krajín. Pre prezentáciu rozsiahlych výsledkov a poznatkov získaných zo spoločne realizovaných medzinárodných výskumných, vzdelávacích a rozvojových projektov a z realizovaných výskumných pobytov výskumných pracovníkov, doktorandov a študentov pripravil medzinárodný kolektív priestor vo forme pravidelného vydávania Zborníka vedeckých prác pod názvom hore uvedeného programu v anglickom jazyku „Agrobiodiversity for improving nutrition, health and life quality“. V prvých ročníkoch 2015 a 2016 bolo v Zborníkoch publikovaných viac ako 300 krátkych odborných prác.

Počet vydaných publikácií v roku 2022: 2022/1 číslo – 12; 2022/2 číslo - 12;

Obsahové zameranie: Zborník vedeckých publikácií – „expresný“ priestor pre prezentáciu predovšetkým krátkych vedeckých prác, výsledkov z riešených výskumných projektov, výskumných pobytov výskumných pracovníkov ale aj doktorandov a študentov s registráciou ISBN a ISSN a v systéme „doi“ orientovaných na uchovanie a využívanie agrobiodiverzity.

Jazyk: slovenský, anglický, ruský, ukrajinský

Databázy v ktorých je časopis indexovaný: CABI, FAO, AGRIS

IF alebo iné indexy časopisu v roku 2022: zatiaľ nie

Adresa: <https://agrobiodiversity.uniag.sk/scientificpapers/index>.

2.12 Vývoj a spracovávanie špecializovaných databáz pre praktické využitie rôznymi cieľovými skupinami.

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa na vývoji a spracovaní rôznych informačných systémov a špecializovaných databáz. Pre dané účely bola zriadená edícia *FENOTYPDATA*, ktorej cieľom je prezentácia informácií o variabilite genotypov v rozšírenom genofonde starých a krajových odrôd ako aj prírodných populácií z tradičných ako aj menej známych a menej využívaných druhov rastlín. V roku 2021 pokračovala katalogizácie fenotypovej variability v genofonde svetovej kolekcie koreninovej papriky. Kolektív pracuje na hodnotení okolo 180 odrôd koreninovej papriky.

2.13 Reselekcia starých a krajových odrôd pre praktické využitie v alternatívnych formách poľnohospodárstva, vo výžive a v iných oblastiach.

AGROGENOFOND intenzívne pripravuje rôzne projekty na reselekciiu originálnych starých a krajových odrôd na reselekciiu v rámci programu podpory rozvoja a to v zmysle Nariadenia EU 2081/92 a Zákona č. 469/2003. V danej oblasti kolektív vytvoril podmienky pre zriadenie medzinárodnej siete výskumníkov a výskumných inštitúcií pre realizáciu medzinárodného programu „Agrobiodiverzita pre zlepšenie výživy, zdravia a kvality života“ v rámci ktorého sa plánujú realizovať aj projekty orientované pre revitalizáciu a využívanie produktov zo starých a krajových odrôd a to v rôznych obciach na Slovensku, Srbska a Moldavska.

2.14 Aktívna spoluúčasť na príprave legislatívnych dokumentov z danej problematiky.

AGROGENOFOND sa v roku 2022 nepodieľal na príprave legislatívnych dokumentov.

2.15 Organizovanie a zabezpečovanie študijných a zberových expedícií na Slovensku a v zahraničí.

AGROGENOFOND zabezpečoval v roku 2022 zberové expedície na odber ekotypov z voľne rastúcich populácií cesnaku medvedieho.

2.16 Organizovanie a zabezpečovanie vedeckých, kultúrnych a spoločenských podujatí. Z dôvodu Pandémie nebili realizované žiadne aktivity

2.17. Medzinárodná spolupráca

AGROGENOFOND spolupracuje s nasledovnými inštitúciami

- a) Botanická záhrada pri Národnej akadémii vied Ukrajiny, Kyjev
- b) Food laboratory, Jerevan, Arménsko
- c) Užhorodský spolok Slovákov – Užhorod
- d) ZDRAVO Selenča – Srbsko – realizácia spoločného projektu

3. Personálne zabezpečenie

AGROGENOFOND v hodnotenom období nezamestnával žiadnych pracovníkov. Realizácia aktivít bola zabezpečená externými spolupracovníkmi bez odmien.

4. Finančné zabezpečenie

AGROGENOFOND nezískal v hodnotenom období finančné prostriedky.

5. Ostatné zabezpečenie

AGROGENOFOND splnil všetky náležitosti vo vzťahu k Daňovému úradu a Štatistickému úradu.

6. Organizácia a riadenie

Správna rada rokovala v hodnotenom období na jednom pracovnom stretnutí.

V Nitre, 22. júna 2023

doc. Ing. Ján Brindza, CSc.